

Θέσεις και προγραμματισμός δράσης της ΠΟΣΔΕΠ (2017-18)

α. Ποιοι είμαστε

Η *Ενωτική Πρωτοβουλία* ιδρύθηκε πριν από τέσσερα χρόνια από μέλη ΔΕΠ του ΑΠΘ οι οποίοι πήραν την πρωτοβουλία να αντιδράσουν σε ένα είδος συνδικαλισμού απαξιωμένου από την κομματικοποίηση, τις ιδεοληψίες, τη γραφειοκρατική λειτουργία και τον ξύλινο λόγο. Κοινή άποψη των μελών της είναι η αντίληψη ότι το πανεπιστήμιο είναι κέντρο διδασκαλίας και έρευνας και ότι αυτό θα πρέπει να είναι το κριτήριο ελέγχου κάθε ακαδημαϊκής δραστηριότητας.

Με την στήριξη πολλών συναδέλφων που την ανέδειξαν πρώτη δύναμη για τρεις διετίες στις εκλογές του ΕΣΔΕΠ ΑΠΘ και της έδωσαν θέση στα όργανα διοίκησης της ΠΟΣΔΕΠ, η *Ενωτική Πρωτοβουλία* καθιερώθηκε στη συνείδηση της πανεπιστημιακής κοινότητας ως η παράταξη των καθηγητών η οποία διατύπωσε μια ανεξάρτητη από κομματικές δεσμεύσεις φωνή για όλα τα θέματα που απασχολούν την ανώτατη εκπαίδευση, προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και απεγκλωβισμού από τις παθογένειες του παρελθόντος. Παράλληλα, ανέδειξε και πίεσε για την επίλυση προβλημάτων που απασχολούν την πανεπιστημιακή κοινότητα, αφούγκράστηκε τις πραγματικές αγωνίες των μελών της και αγωνίστηκε για την εκπροσώπηση των συμφερόντων της με όρους ακαδημαϊκότητας και ευπρέπειας.

β. Τι καταφέραμε

Η *Ενωτική Πρωτοβουλία* επιδίωξε να θέσει τις βάσεις για ένα συνδικαλιστικό όργανο το οποίο θα αναγνωρίζεται ως ένα αξιόπιστο κομμάτι της ακαδημαϊκής μας ζωής. Κατάφερε, στα τέσσερα αυτά χρόνια, να αλλάξει το ύφος και το ήθος του λόγου που εκφέρει ο ΕΣΔΕΠ ΑΠΘ και προσπάθησε με την εκπροσώπησή της στα όργανα της ΠΟΣΔΕΠ να χαράξει έναν νέο δρόμο, λειτουργώντας με πνεύμα διαλλακτικότητας και συναίνεσης, στη βάση της κοινής λογικής, του αυτονόητου και του ορθολογισμού, μακριά από παρωχημένες συνδικαλιστικές πρακτικές, κομματικές σκοπιμότητες και εξαρτήσεις.

Η *Ενωτική Πρωτοβουλία* ανέδειξε και συνέβαλε στην προώθηση ζωτικών οικονομικών αιτημάτων του κλάδου μας. Παρήγαγε και κατέθεσε θέσεις και προτάσεις για τα θεσμικά και οικονομικά θέματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στάθηκε κριτικά απέναντι στην πολιτική όλων των κυβερνήσεων για τα Πανεπιστήμια και απέναντι στις πρυτανικές αρχές, όταν χρειάστηκε. Η εκπροσώπησή της στα όργανα της ΠΟΣΔΕΠ κέρδισε τον σεβασμό και την αναγνώριση όλων, καθώς αποτέλεσε πόλο σταθερότητας, εποικοδομητικού διαλόγου και συνεργασίας, και παρήγαγε έργο, θέσεις και προτάσεις για σημαντικά ζητήματα του κλάδου.

γ. Η Ομοσπονδία

Η *Ενωτική Πρωτοβουλία* πιστεύει ότι η μικροπολιτική, οι προσωπικές ατζέντες, η έλλειψη κουλτούρας συνεργασίας ανάμεσα στις παραδοσιακές συνδικαλιστικές παρατάξεις που σημάδεψαν τη λειτουργία της ΠΟΣΔΕΠ τα τελευταία χρόνια και την κατέστησαν προβληματική, δεν έχουν θέση σε ένα αξιόπιστο όργανο που εκπροσωπεί το διδακτικό και ερευνητικό ακαδημαϊκό προσωπικό της χώρας. Η *Ενωτική Πρωτοβουλία* κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την ίδια την υπόσταση της Ομοσπονδίας, αν εξακολουθήσουν οι συγκεκριμένες παρατάξεις την πρακτική της προηγούμενης διετίας.

δ. Το πολιτικό περιβάλλον

Δύο χρόνια μετά την άνοδο στην εξουσία μιας κυβέρνησης που υποσχέθηκε πάρα πολλά, και παρά τις συνεχιζόμενες εξαγγελίες, ακόμη δεν έχουμε δει ένα συγκροτημένο νομοθετικό πλαίσιο για όλα τα ζητήματα που απασχολούν την ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία του Πανεπιστημίου. Νόμοι προτάθηκαν και αποσύρθηκαν, τρεις Υπουργοί Παιδείας άλλαξαν, επινοήθηκαν εμβληματικές λύσεις για να καλυφθούν τα τεράστια κενά διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού στα ΑΕΙ, ενώ συνεχίζεται η δραματική μείωση των οικονομικών πόρων για προγραμματισμένη ανάπτυξη και έρευνα. Εν τω μεταξύ, η κυβέρνηση συνεχίζει να νομοθετεί αποσπασματικά, πρόχειρα και ευκαιριακά για θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης εκτός κάθε πλαισίου διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς, με τροπολογίες και διατάξεις εμβόλιμες σε άλλα νομοσχέδια, με ρυθμίσεις πελατειακού χαρακτήρα (π.χ. μετατάξεις σε θέσεις ΕΔΙΠ, διοικητικών σε ΕΤΕΠ, λεκτοροποίηση ΕΔΙΠ κ.ά.) και χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό (π.χ. ίδρυση νέων σχολών και τμημάτων).

Οι συνθήκες για το Πανεπιστήμιο παραμένουν κρίσιμες. Η συνεχής υποχρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η έλλειψη διοικητικού και διδακτικού προσωπικού, οι καταρρέουσες κτιριακές υποδομές, οι τεράστιοι ανεξέλεγκτοι αριθμοί εισερχόμενων φοιτητών, οι συνεχείς αλλαγές του θεσμικού πλαισίου, η μη σύνταξη Οργανισμών και Εσωτερικών Κανονισμών οδηγούν στην πλήρη υποβάθμιση. Ο δρόμος για τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών ΑΕΙ, την αναπτυξιακή τους προοπτική και τη θωράκιση της αυτονομίας και της δημοκρατικής λειτουργίας τους είναι μακρύς. Η ανάγκη ύπαρξης δυνατής φωνής είναι επιτακτική.

ε. Ο προγραμματισμός δράσης της ΠΟΣΔΕΠ για τη διετία 2017-18

Η αναβάθμιση της λειτουργίας της Ομοσπονδίας, η βελτίωση της μισθολογικής και επαγγελματικής κατάστασης των μελών ΔΕΠ, η κάλυψη των απαραίτητων εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λειτουργικών αναγκών των ιδρυμάτων, η διαμόρφωση ενός πλαισίου χρηματοδότησης της έρευνας, η βελτίωση του ακαδημαϊκού πλαισίου λειτουργίας των ΑΕΙ και η αναδιάρθρωση του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης, είναι ο πυρήνας των θέσεων και του προγραμματισμού δράσης της ΠΟΣΔΕΠ για τη διετία 2017-18 που θέτει η *Ενωτική Πρωτοβουλία*:

Λειτουργία της ΠΟΣΔΕΠ: Για να μπορέσει η Ομοσπονδία να αποκτήσει το κύρος που της αρμόζει, για την αποτελεσματική ανταπόκριση των οργάνων της στα θέματα που προκύπτουν και αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τα προβλήματα που απασχολούν τα μέλη της, για να διεκδικήσει η ΠΟΣΔΕΠ για τα μέλη της τα δικαιώματά τους, είναι βασικό να συγκροτηθεί το όργανο διοίκησής της με την εκλογή προεδρείου. Οι ευθύνες για τη μη συγκρότηση προεδρείου βαρύνουν αποκλειστικά συγκεκριμένες παρατάξεις οι οποίες αποσκοπώντας σε μικρο-οφέλη, έθεσαν σε δεύτερη μοίρα το γενικότερο καλό του κλάδου, ακόμη και την ίδια τη λειτουργία της Ομοσπονδίας. Παρά τη δεδομένη προγραμματική σύμπλευση μιας ευρείας πλειοψηφίας στα όργανα της Ομοσπονδίας των προηγούμενων ετών, φαινόμενα μικροπαραταξιακών υπολογισμών, σκοπιμοτήτων και επιδιώξεων στάθηκαν ανυπέρβλητο εμπόδιο στη συγκρότηση προεδρείου. Το προεδρείο όμως έχει βασικά εκτελεστικό χαρακτήρα και όχι αποφασιστικό, καθώς ουσιαστικά εφαρμόζει τις αποφάσεις των οργάνων της Ομοσπονδίας (ΕΓ και ΔΕ) και ως εκ τούτου, μπροστά στον κίνδυνο παραλυσίας της, μπορεί να συγκροτηθεί ακόμη και ανεξάρτητα προγραμματικών συμφωνιών και διαμορφωμένων πλειοψηφιών, στη βάση συναίνεσης ως προς τον τρόπο λειτουργίας του.

Μισθολογικά: Ανάδειξη της πολιτικής ευθύνης της κυβέρνησης στη συνεχιζόμενη εφαρμογή νόμων που έχουν κριθεί αντισυνταγματικοί με απόφαση του ΣτΕ, και συγκεκριμένα των αντισυνταγματικών διατάξεων του ν. 4093/2012 με τις οποίες περικόπηκαν οι αποδοχές των πανεπιστημιακών καθηγητών. Διεκδίκηση της κατάρτισης ενός νέου ειδικού μισθολογίου το οποίο να αποκαθιστά πλήρως τις αποδοχές των πανεπιστημιακών καθηγητών στα επίπεδα του 2012 με βάση το πλαίσιο θέσεων της ΠΟΣΔΕΠ και σύμφωνα με την απόφαση 4741/2014 του ΣτΕ. Μαζική κατάθεση αγωγών για τη διεκδίκηση της επιστροφής των περικοπών των τελευταίων ετών (2015 και μετά) με βάση την απόφαση 4741/2014 της πιλοτικής δίκης του ΣτΕ. Ανάδειξη των ιδιαίτερα χαμηλών επιπέδων των μισθών των πανεπιστημιακών καθηγητών τα οποία δεν συνάδουν με τα αυξημένα προσόντα, τα ειδικά καθήκοντα, το κύρος και τον κοινωνικό ρόλο του λειτουργήματος και του έργου που καλούνται να επιτελέσουν στην ελληνική κοινωνία ως ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και ερευνητές.

Χρηματοδότηση πανεπιστημίων. Διεκδίκηση πραγματικής αύξησης δαπανών για την Ανώτατη Εκπαίδευση και την Παιδεία συνολικά, για το σύνολο των εκπαιδευτικών και λειτουργικών αναγκών των πανεπιστημίων (εκπαιδευτικό, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή, φοιτητική μέριμνα). Τα πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν προβλήματα λειτουργίας λόγω των δραματικών περικοπών στη χρηματοδότησή τους, καθώς αδυνατούν να καλύψουν ακόμη και αυτές τις βασικές ανελαστικές δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών και του εξοπλισμού τους. Η παρά ταύτα συνεχής λειτουργία των πανεπιστημίων οφείλεται στο προσωπικό τους που τα κρατά όρθια στα χρόνια της οικονομικής κρίσης με αυτοθυσία και υψηλό αίσθημα ευθύνης. Το Υπουργείο Παιδείας και η Κυβέρνηση θα πρέπει να αναγνωρίσουν έμπρακτα τη συμβολή της ανώτατης

εκπαίδευσης στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και να θέσουν σε προτεραιότητα την οικονομική στήριξή της, ως οφείλουν από το Σύνταγμα. Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη να ανοίξει ο διάλογος για την επίλυση των δραματικών οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Πανεπιστήμια και για την αναζήτηση τρόπων εξεύρεσης συμπληρωματικών οικονομικών πόρων για την επιβίωσή τους.

Υποστελέχωση των πανεπιστημίων και κάλυψη διδακτικών αναγκών: Προκήρυξη θέσεων καθηγητών οι οποίοι παράλληλα θα καλύψουν διδακτικά και θα αναπτύξουν ερευνητικά τα γνωστικά αντικείμενα που εκλείπουν και κινδυνεύουν να χαθούν από τα τμήματα. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες δημιουργούν ένα διδακτικό προσωπικό ετερογενούς σύνθεσης, διαφορετικής προέλευσης και πολλών ταχυτήτων, αποτελούν εμβλωματικές λύσεις. Αναγνώριση του ρόλου της συνιστώσας της έρευνας αλλά και του ίδιου του πανεπιστημίου, το οποίο δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται απλώς ως ένα διδασκαλείο του οποίου τα διδακτικά κενά πρέπει να καλυφτούν με κάθε δυνατό τρόπο αλλά ως ένας χώρος παραγωγής και μετάδοσης της γνώσης.

Έρευνα: Διαμόρφωση ενός σταθερού, τακτικού και διαφανούς εθνικού πλαισίου χρηματοδότησης της έρευνας, βασικής και εφαρμοσμένης, σε όλα τα επιστημονικά πεδία. Η κυβέρνηση θα πρέπει να αναγνωρίσει έμπρακτα τη συμβολή των πανεπιστημίων στην παραγωγή έρευνας και καινοτομίας και στην συνεπαγόμενη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, προκηρύσσοντας προγράμματα που να αφορούν όλους τους ερευνητές με στόχο την ποιότητα της παραγόμενης έρευνας και όχι την ευκαιριακή απασχόλησή τους.

Καθημερινότητα: Βελτίωση της ποιότητας του εργασιακού περιβάλλοντος, της ασφάλειας στους χώρους των ιδρυμάτων και σθεναρή καταδίκη κάθε μορφής φαινομένων βίας μέσα στα πανεπιστήμια. Διαμόρφωση πλαισίου συνεργασίας πολιτείας και ιδρυμάτων για την αντιμετώπιση φαινομένων βίας και ανομίας στους χώρους των ιδρυμάτων.

Θεσμικό πλαίσιο της ανώτατης εκπαίδευσης: Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα ουσιαστικού διαλόγου με την πανεπιστημιακή κοινότητα. Το Υπουργείο Παιδείας οφείλει επιτέλους να σταματήσει να ρυθμίζει το θεσμικό πλαίσιο της ανώτατης εκπαίδευσης με διατάξεις σε άσχετους νόμους και αποσπασματικές τροπολογίες επί τροπολογιών της τελευταίας στιγμής, χωρίς να έχει προηγηθεί καμία απολύτως συζήτηση μέσα στη Βουλή και διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς, και να καταθέσει ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τις αλλαγές στις οποίες σκοπεύει να προχωρήσει, σεβόμενη την κοινοβουλευτική δεοντολογία και τον διάλογο με την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Η ακαδημαϊκή αυτονομία, η αυτοτέλεια και η αυτοδιοίκηση είναι συνταγματικές συνιστώσες του Δημόσιου Πανεπιστημίου και αποτελούν πάγια αιτήματα της πανεπιστημιακής κοινότητας. Είναι αναγκαίο και ανεξάρτητο από τις όποιες συγκυριακές νομοθετικές ρυθμίσεις να συνταχθούν το συντομότερο οι Εσωτερικοί

Κανονισμοί των Ιδρυμάτων, οι οποίοι εξειδικεύουν τους κανόνες λειτουργίας και οργάνωσής τους.

Το τοπίο των Μεταπτυχιακών Σπουδών στη χώρα απέκτησε γρήγορα άναρχη μορφή, η οποία καθιστά επιβεβλημένη τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου που θα πρέπει μεν να βάζει τάξη στο άναρχο πεδίο των Μεταπτυχιακών Σπουδών, αλλά ταυτόχρονα και να δίνει αναπτυξιακή ώθηση στις Μεταπτυχιακές Σπουδές, την πεμπτούσια του ερευνητικού έργου των ΑΕΙ αλλά και τον μοχλό για την ανάπτυξη της χώρας. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να σέβεται την αυτοτέλεια των ΑΕΙ, να παίρνει υπόψη του τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, να είναι ευέλικτο, να καλύπτει τις ανάγκες διαφορετικών επιστημών αλλά και διαφορετικών στόχων των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, να διασφαλίζει τη βασική χρηματοδότησή των ΠΜΣ, την ενδεδειγμένη αξιολόγησή τους και να θέτει βασικούς κανόνες στο σύστημα των διδάκτρων.

Εισαγωγή και μετεγγραφές φοιτητών: Θεσμοθέτηση ενός σταθερού πλαισίου καθορισμού του αριθμού των εισαγόμενων στα τμήματα φοιτητών και των μετεγγραφών, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές και λειτουργικές δυνατότητες των ιδρυμάτων, με σεβασμό στο συνταγματικά κατοχυρωμένο αυτοδιοίκητο των πανεπιστημίων. Τα πανεπιστήμια δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως χώρος άσκησης ανέξοδης κοινωνικής πολιτικής.

Αναδιάρθρωση του χάρτη της Ανώτατης Εκπαίδευσης: Είναι κοινή διαπίστωση εδώ και αρκετά χρόνια ότι ο ανορθολογικά δομημένος χάρτης της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα μας χρειάζεται αναδιάρθρωση. Ο τρόπος με τον οποίο θα σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί η αναδιάρθρωση, δηλ. με κεντρικό σχεδιασμό ή/και με συμμετοχή των ίδιων των πανεπιστημίων στη διαδικασία αυτή, πρέπει να αποτελέσει κύριο άξονα διαλόγου με πλήρη αναγνώριση του ρόλου των πανεπιστημίων στον σχεδιασμό αυτό.